

รายงานผลการประเมิน ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม

โครงการศูนย์พัฒนากำลังคนรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษและชุมชนท้องถิ่น
กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการและทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานด้านโลจิสติกส์

โดย ศูนย์พัฒนากำลังคนรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษและชุมชนท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด
ประจำปีงบประมาณ 2567

โครงการศูนย์พัฒนากำลังคนรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษและชุมชนท้องถิ่น
กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการและทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานด้านโลจิสติกส์

โดย

ศูนย์พัฒนากำลังคนรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษและชุมชนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กำแพงเพชร แม่สอด

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ประจำปีงบประมาณ 2567

คำนำ

รายงานการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (Social Return on Investment : SROI) ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการศูนย์พัฒนากำลังคนรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษและชุมชนท้องถิ่นกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการและทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานด้านโลจิสติกส์ โดยมุ่งเน้นการวัดคุณค่าที่โครงการ/กิจกรรมได้สร้างขึ้นแก่ชุมชนท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานที่ยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม โดยการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (Social Return on Investment : SROI) ในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับต้นทุนการดำเนินโครงการ เพื่อให้ผู้บริหาร ผู้สนับสนุนและสาธารณชนเข้าใจถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากโครงการในเชิงตัวเลขอย่างชัดเจน

ศูนย์พัฒนากำลังคนรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษและชุมชนท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด

สารบัญ

ที่มาและความสำคัญของโครงการ	1
การประเมิน SROI (Social Return on Investment: SROI)	1
กรอบแนวคิดการประเมิน SROI	2
องค์ประกอบของการประเมิน SROI	3
แนวทางการประเมิน	4
ขั้นตอนการประเมิน SROI	5
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	8
แผนที่ผลลัพธ์ของโครงการ	10
ตัวชี้วัดและการปรับมูลค่าผลลัพธ์ของโครงการ	11
ผลการประเมินผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (SROI)	13
สรุปผลจากการศึกษาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของโครงการ	17
ข้อเสนอแนะ	17
อ้างอิง	17

โครงการศูนย์พัฒนากำลังคนรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษและชุมชนท้องถิ่นกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการและทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานด้านโลจิสติกส์

ที่มาและความสำคัญของโครงการ

ภาระหน้าที่หลักประการหนึ่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด นอกเหนือจากการผลิตบัณฑิต นั่นคือ การให้บริการวิชาการแก่ชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งเป็นพันธกิจประการหนึ่งของมหาวิทยาลัยฯ โดยมหาวิทยาลัยฯ ได้มีศูนย์บริการวิชาการที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น รวมถึงหน่วยงานต่างๆ จำนวน 5 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ศูนย์ศึกษาและพัฒนาอัญมณี ศูนย์เมียนมาศึกษา ศูนย์ดิจิทัลชุมชนชายแดนจังหวัดตาก และศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด ซึ่งทุกศูนย์บริการวิชาการนั้นมีภารกิจในการให้บริการวิชาการทั้งในด้านความรู้ทางวิชาการทางวิชาชีพ และยกระดับคุณภาพต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม การเป็นที่พึ่งของชุมชน เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ประกอบกับการที่มหาวิทยาลัยฯ ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม มาอย่างต่อเนื่อง จะช่วยยกระดับให้กับประชาชนชุมชน สังคม รวมถึงหน่วยงานต่างๆ ให้มีการพัฒนาและสามารถแก้ไขปัญหาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมหาวิทยาลัยฯ จึงได้จัดโครงการศูนย์พัฒนากำลังคนรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและชุมชนท้องถิ่น ขึ้นเพื่อตอบโจทย์ดังกล่าว

ศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน กลุ่มอุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ มีพันธกิจในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านโลจิสติกส์และซัพพลายเชนสู่มาตรฐานสากลและแข่งขันได้ พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทักษะทางวิชาการและวิชาชีพด้านโลจิสติกส์และซัพพลายเชน ให้คำปรึกษาทางด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านโลจิสติกส์และซัพพลายเชน และดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ กลุ่มอุตสาหกรรมโลจิสติกส์และซัพพลายเชน และในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของกลุ่มนักศึกษาด้านโลจิสติกส์ที่ศึกษาอยู่ในระดับอาชีวศึกษา ทั้งในระดับ ปวช. และ ปวส. เนื่องจากเป็นกลุ่มที่จะเป็นกำลังแรงงานที่สำคัญ โดยเฉพาะในกลุ่มมาตรฐานฝีมือแรงงาน ระดับ 1 และควรได้รับการยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานด้านโลจิสติกส์ในสาขาอาชีพต่างๆ เช่น สาขาอาชีพผู้ปฏิบัติการคลังสินค้า ระดับ 1 สาขาอาชีพผู้ควบคุมสินค้าคงคลัง ระดับ 1 เป็นต้น เพื่อที่จะมีทักษะทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ และทัศนคติ

การประเมิน SROI (Social Return on Investment: SROI)

จุดเริ่มต้นในการพัฒนาการประเมินผลกระทบทางสังคมเกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 โดย REDF (Roberts Enterprise Development Fund) ซึ่งเป็นหน่วยงานกองทุนชั้นนำในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีความต้องการคำนวณความคุ้มค่าและผลตอบแทนจากเงินบริจาคที่ให้แก่องค์กร โครงการ หรือวิสาหกิจเพื่อสังคม ประกอบกับความก้าวหน้าของการนำเอามาตรฐาน กรอบแนวคิดในการประเมิน SROI เริ่มทวีความเข้มข้นมากขึ้น เมื่อประเทศอังกฤษออกกฎหมาย Social Value Act ตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 เพื่อส่งเสริมหน่วยงานภาครัฐในการขยายผลลัพธ์ทางสังคมผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง (Pre-Procurement) โดยกำหนดให้เป็นเกณฑ์ปฏิบัติในการสรรหาองค์กรผู้ให้บริการที่สามารถให้บริการได้ตามข้อกำหนดของผู้ว่าจ้าง (Term of Reference : TOR) และยังพิจารณาองค์กรผู้ให้บริการที่สะท้อนการสร้างผลลัพธ์ทางสังคมเป็นอันดับแรก โดยอาศัย SROI เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

การประเมินผลตอบแทนทางสังคม (Social Return on Investment: SROI) เป็นแนวคิดที่พัฒนามาจากการวิเคราะห์ต้นทุนและประโยชน์ของโครงการ (Cost-Benefit Analysis: CBA) ซึ่งเป็นวิธีวิเคราะห์เพื่อจัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ และใช้ในการวิเคราะห์ตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐ และการวิเคราะห์กำไร-ขาดทุน (Profit-Loss Analysis: PLA) ซึ่งนำมาวิเคราะห์มูลค่าการลงทุนและประโยชน์ครอบคลุมที่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการประเมินผลกระทบของโครงการด้วยกรอบแนวคิดของ SROI จะถูกใช้ในการประเมินในโครงการที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าทุกโครงการสามารถใช้กรอบแนวคิดการประเมินดังกล่าวได้ทุกกรณี โดยทั่วไปโครงการใดที่จะมีลักษณะที่เหมาะสมกับการประเมินด้วย SROI ส่วนใหญ่จะต้องมีลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ คือ

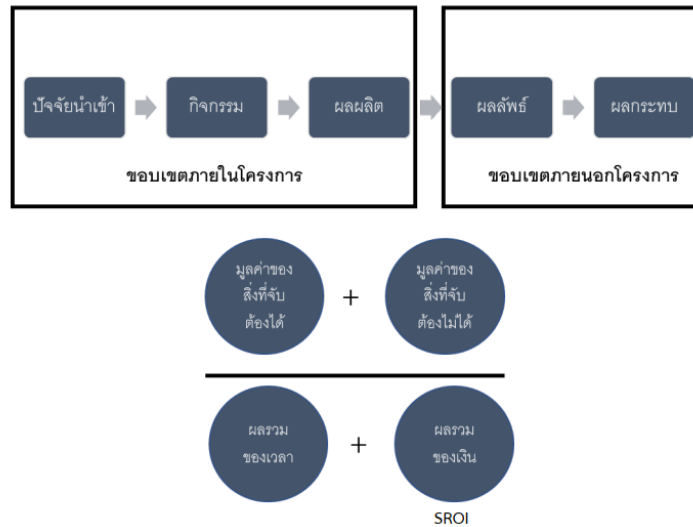
- 1) โครงการเป้าหมายเพื่อให้เกิดผลเชิงสังคมอย่างชัดเจน เช่น ต้องการให้ชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ ผลที่ได้จะเป็นทุนทางสังคม หรือประโยชน์ที่สังคมโดยรวมได้รับ เป็นต้น
- 2) โครงการอาจไม่ได้มีเป้าหมายเชิงสังคม แต่มีผลกระทบทางสังคม เช่น การสร้างเขื่อนที่ต้องย้ายชุมชนท้องถิ่นออกไป ซึ่งมีผลต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมพื้นถิ่น

นอกจากนั้นโครงการที่จะนำมาใช้ในการประเมินควรจะเป็นโครงการที่มุ่งหวังให้เกิดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในมิติที่จะส่งผลกระทบต่อบุคคลและชุมชนในลักษณะการเพิ่มสุขภาวะ (Wellbeing) ในการดำรงชีวิตทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นแผนงานหรือโครงการ รวมทั้งงานวิจัยในเชิงวิชาการในรูปบทความวิชาการที่มีกระบวนการในการสร้างการเปลี่ยนแปลง (Intervention) ที่หมายถึงการสร้างกิจกรรม กระบวนการใหม่ๆ ที่มีความแตกต่างไปจากการดำเนินการแบบเดิมเพื่อให้เกิดผลลัพธ์อะไรบ้างอย่างที่จะเกิดขึ้นมาและมีผลต่อการสร้างให้เกิดคุณค่าทางสังคม (Social Value) สามารถที่จะใช้กรอบแนวคิดในการประเมิน SROI ได้ดังนี้

กรอบแนวคิดการประเมิน SROI

การดำเนินโครงการได้อาศัยการประเมินผลกระทบผ่านการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากโครงการเป็นการยกระดับประสิทธิภาพการเลี้ยงปศุสัตว์แบบประณีตของเกษตรกร ซึ่งไม่เพียงแต่ส่งผลทางการเงินเท่านั้น มิติการประเมินทางสังคมก็เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องประเมินเพิ่มเติมเข้าไปด้วย โดยการประเมินผลกระทบอาศัยการสอบถามข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการโดยตรง และในกรณีที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่สามารถให้มูลค่าของผลกระทบได้โดยตรงการประเมินจะอาศัยตัวแทนทางการเงิน (Financial Proxy) จากงานวิจัยที่เชื่อถือได้เข้ามาช่วยในการประเมิน โดยมีกรอบแนวคิดในการประเมิน SROI ดังแสดงในภาพที่ 1

สำหรับระยะเวลาในการประเมินผลกระทบ พิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นหลักและคิดระยะเวลาการประเมินผลกระทบภายใน 5 ปี เนื่องจากผลกระทบของโครงการในบางครั้งยังไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในปีแรก จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาช่วงหนึ่งเพื่อให้เกิดผู้ใช้ประโยชน์ หรือ ผู้รับผลประโยชน์จากโครงการเกิดขึ้น โดยมีกรอบแนวคิดตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบการประเมิน SROI

ที่มา: Social value Thailand (2020). Introduction to Social Return on Investment.

Retrieved 9 July 2022 from <https://online.fliphtml5.com/wuiji/eycx/#p=1>

ในกรอบการประเมินด้วย SROI ข้างต้น จะเห็นว่า SROI เป็นการประเมินผลลัพธ์และผลกระทบอันเกิดจากโครงการใดๆ อนึ่งความยุ่งยากในการประเมินจะเกี่ยวข้องกับมูลค่าของสิ่งของที่ไม่สามารถจับต้องได้หรือไม่สามารถหามูลค่าทางการตลาดได้โดยตรง ซึ่งจะต้องอาศัยวิธีการประเมินมูลค่า (Valuation method) ประเภทต่างๆ

องค์ประกอบของการประเมิน SROI

จากโดยหลักการของการประเมินโครงการด้วยกรอบของ SROI การอธิบายให้ชัดเจนว่าเมื่อโครงการตั้งขึ้นมาแล้ว ปัญหาสังคมด้านใดที่จะเปลี่ยนไปอย่างชัดเจน หากไม่สามารถอธิบายได้ แสดงว่าโครงการนั้นไม่ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงใดต่อสังคม ในส่วนของผลลัพธ์ทางสังคม หากสามารถเขียนได้เป็นรูปธรรมและระบุอย่างชัดเจนได้มากเท่าไร ก็จะสามารถตีค่าการเปลี่ยนเปลี่ยนนั้นออกมาเป็นตัวเลขได้อย่างชัดเจนมากเท่านั้น อีกทั้งยังสามารถเขียนทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงและห่วงโซ่มูลค่าซึ่งเป็นรากฐานของความเข้าใจการมีบทบาทของกิจกรรมของโครงการให้ผู้ผ่านได้เข้าใจง่าย แม้สำหรับคนที่ไม่เคยรู้จักกิจการนี้มาก่อน ซึ่งสามารถแสดงออกในรูปแบบตามภาพที่ 2

☐ ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Theory of Change) เป็นการแสดงผลลัพธ์ทางสังคมโดยดูจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

☐ ห่วงโซ่มูลค่า (Impact Value Chain) เป็นการแจกแจงกิจกรรม (Activities) และผลผลิต (Output) ที่จะทำให้เกิดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงที่นิยามไว้แล้วเกิดขึ้นเป็นความจริง และกรณีฐาน (Base Case Scenario) ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญของการประเมินหาผลลัพธ์และผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน

ภาพที่ 2 กรอบการประเมิน SROI

จากภาพข้างต้นโดยสรุปในการประเมิน SROI จะประกอบด้วย 4 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1.ปัจจัยนำเข้า 2.ผลผลิต 3.ผลลัพธ์ และ 4.ผลกระทบ หรือเราอาจเรียกองค์ประกอบและกระบวนการดังกล่าวนี้ว่า Impact Pathway

แนวทางการประเมิน

การประเมินผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน เพื่อให้ประเมินได้อย่างถูกต้องวิธีและทำให้ข้อมูลที่ได้มีความน่าเชื่อถือ มีดังนี้

1) ต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และดึงให้เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด

โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ บุคคล หรือองค์กรที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินโครงการ ซึ่งสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงได้ดีที่สุด และสามารถช่วยแยกแยะระหว่างผลลัพธ์ที่สำคัญกับไม่สำคัญ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องค้นหาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ครอบคลุมและนำเข้ามาในการวิเคราะห์ผลลัพธ์ทางสังคมร่วมกัน

2) เข้าใจสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลง

ต้องเข้าใจว่าการประเมินผลลัพธ์และผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุนเป็นการวัดสิ่งที่เปลี่ยนแปลงทั้งเชิงบวกและเชิงลบ มีทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ซึ่งเป็นไปไม่ได้เลยที่นักวิจัยจะเห็นการเปลี่ยนแปลงทุกเรื่อง ดังนั้นสิ่งที่สำคัญคือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพราะบุคคลเหล่านั้นคือผู้ที่สัมผัสกับความเปลี่ยนแปลง

3) ใช้ “ค่าตัวแทนทางการเงิน” ดีค่าผลสำคัญ

ค่าตัวแทนทางการเงิน (Financial Proxy) คือ ค่าประมาณเพื่อแทนมูลค่าทางการเงินของผลลัพธ์ทางสังคมในกรณีที่ไม่มีราคาทางการเงินที่แน่นอน ซึ่งผลลัพธ์ทางสังคมหลายตัวแม้จะไม่ใช่ตัวเงินโดยตรง แต่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีราคาตลาด กรณีเหล่านี้สามารถนำค่าตัวแทนทางการเงินมาใช้ประเมินมูลค่าทางการเงินของผลลัพธ์ ควรใช้ค่าตัวแทนทางการเงินที่มีความเกี่ยวข้องกันและต้องคำนึงถึงความแตกต่างกันในบริบททางสังคมของแต่ละพื้นที่ด้วย เช่น ราคาคาร์บอนที่ซื้อขายในตลาดคาร์บอนเครดิตมาใช้เป็น “ค่าตัวแทน” ของต้นทุนก๊าซเรือนกระจก ยิ่งกิจการสามารถลดก๊าซเรือนกระจกได้เท่าไร จะยิ่งสร้างมูลค่าทางสังคมได้มากเท่านั้น

4) รวมเฉพาะสิ่งที่เป็น “สาระสำคัญ”

การประเมินผลกระทบทางสังคมจากการลงทุน ต้องคัดเลือกผลลัพธ์ทางสังคมที่สำคัญ เน้นไปยังประเด็นที่มีความสำคัญจริงๆ โดยอาศัยการอ้างอิงพันธกิจขององค์กรหรือเป้าหมายที่องค์กรต้องการให้เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และการรับฟังความคิดเห็นถึงผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม โดย

ต้องเลือกผลลัพธ์ทางสังคมที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายขององค์กรมาประเมินผลกระทบทางสังคมจากการลงทุน ถึงแม้ผลลัพธ์ทางสังคมจะเป็นสิ่งที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับผลกระทบก็ตาม แต่หากไม่สอดคล้องกับเป้าหมายหรือพันธกิจขององค์กรก็ไม่ต้องนำมาประเมินผลกระทบทางสังคมจากการลงทุน

5) หลีกเลี่ยงการกล่าวอ้างเกินจริง

โดยต้องยอมรับว่าไม่ได้มีเพียงองค์กรที่กำลังประเมินเพียงแห่งเดียวที่สร้างผลลัพธ์ทางสังคมนั้น แต่หากยังมีหน่วยงานอื่นหรือปัจจัยอื่นทำให้เกิดผลลัพธ์ดังกล่าว ดังนั้น การระบุคนหรือองค์กรอื่น (Attribution) ว่ามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ อย่างไร จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การประเมินผลลัพธ์ทางสังคมมีความน่าเชื่อถือ เช่น โครงการช่วยเหลือผู้ชราให้มีรายได้เสริมโดยมีเป้าหมายคนละ 900 บาท/เดือน แต่ขณะเดียวกันรัฐบาลใช้นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 500 บาท เท่ากับว่าผลลัพธ์ “ผู้ชราที่มีรายได้เพิ่ม” ที่โครงการมีส่วนสร้างคือ $900 - 500 = 400$ บาท/เดือน ฉะนั้นตัวเลขที่เราควรใช้ในการประเมินผลตอบแทนทางสังคม คือ 400 ต่อคนต่อเดือน ไม่ใช่ 900 บาท เพราะต่อให้โครงการไม่ดำเนินโครงการ ผู้ชราทุกคนก็จะมีรายได้เพิ่มขึ้นเดือนละ 500 บาท จากนโยบายของรัฐอยู่แล้ว

6) เน้นความโปร่งใสทุกขั้นตอน

ผลลัพธ์ทางสังคมมักจะเป็นคุณค่าเชิงนามธรรมที่วัดยาก หลากหลายและผู้ประเมินแต่ละคนจะมีมุมมองที่แตกต่างกัน การประเมินทุกขั้นตอนอย่างโปร่งใสที่สุดเท่าที่จะทำได้ จึงเป็นหลักการพื้นฐานที่จำเป็น เมื่อเสร็จสิ้นการประเมินแล้วควรสื่อสารผลการประเมินให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบและแสดงข้อคิดเห็นเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน

7) นำเสนอผลการประเมินให้เป็นที่รับทราบ

เพื่อเป็นการตรวจสอบและรับรองผลการประเมินโดยหน่วยงานอื่นๆ หรือองค์กรอิสระที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

ขั้นตอนการประเมิน SROI

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการประเมิน SROI ในทางปฏิบัติ

ที่มา : Social value Thailand. (2020). Introduction to Social Return on Investment. Retrieved 9 July 2022 from <https://online.fliphtml5.com/wuiji/eycx/#p=1>

1) การกำหนดขอบเขตการประเมินและการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ บุคคล กลุ่มคน องค์กร หรือองค์กรตัวแทนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทางตรงหรือทางอ้อมต่อกิจการเพื่อสังคม เพราะสร้างผลกระทบหรือได้รับผลกระทบจากกิจการ เนื่องจากการประเมินผลลัพธ์ทางสังคมคือการวัดความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดกับกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่ง หรืองานด้านสิ่งแวดล้อมเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่กิจการเลือกที่แก้ปัญหา ดังนั้น ผู้ที่จะบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นดังกล่าวได้ดีที่สุดคือกลุ่มเป้าหมายทางสังคม ซึ่งเป็นผู้รับประโยชน์นั่นเอง การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะช่วยระบุบทวนความเกี่ยวข้อง บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และช่วยตัดสินใจว่ากิจการควรรวมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ เข้ามาในการประเมินผลลัพธ์ทางสังคมหรือไม่

2) สร้างห่วงโซ่เชื่อมโยงผลลัพธ์

เป็นการทำให้ทราบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ ได้รับผลกระทบอย่างไรบ้าง และกิจกรรมใดที่ทำให้เกิดผลกระทบต่างๆขึ้น การดำเนินการในส่วนนี้จะช่วยให้ทราบถึงความเชื่อมโยงระหว่างเงินลงทุน ผลผลิตของโครงการผลลัพธ์ของโครงการที่ทำให้เกิดขึ้นต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3) การกำหนดตัวชี้วัดและประเมินมูลค่าผลลัพธ์

เป็นการนำผลกระทบหรือผลลัพธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นมาแปลงเป็นเชิงปริมาณ โดยการใช้ตัวชี้วัดทางสังคม (Social Indicators) โดยมีเครื่องมือที่นำมาช่วยในการระบุผลลัพธ์ที่เป็นตัวเลข ได้แก่

3.1) ห่วงโซ่คุณค่า (Impact Value Chain) คือ การพิจารณาการดำเนินโครงการตั้งแต่การใช้ทรัพยากร งบประมาณ (Input) ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ (Activity) ได้ก่อให้เกิดผลผลิต (Output) อย่างไรบ้าง และผลผลิตที่เกิดขึ้นสร้างให้เกิดผลลัพธ์ทางสังคม (Outcome) อย่างไร

3.2) ตัวชี้วัด (Indicators) คือ การสร้างเกณฑ์ในการประเมินผลลัพธ์ทางสังคม เพื่อประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินโครงการ จะทำให้ทราบว่าโครงการได้เกิดผลลัพธ์ทางสังคมหรือไม่ และเกิดขึ้นเท่าไร ทั้งนี้ตัวชี้วัดถูกกำหนดขึ้นมานั้น ต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสภาพทางสังคม รวมทั้งต้องนำกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาช่วยวิเคราะห์เพื่อกำหนดตัวชี้วัดในการประเมินผลลัพธ์ทางสังคมนั้นๆ เช่น การมีระบบนิเวศน์ชายฝั่งที่ดี บางชุมชนอาจใช้การมีพื้นที่ป่าชายเลนที่เพิ่มขึ้นเป็นตัวชี้วัด แต่บางพื้นที่อาจใช้การมีสัตว์ทะเลเพิ่มขึ้นเป็นตัวชี้วัดก็ได้

4) การปรับมูลค่าผลลัพธ์ที่เหมาะสม

เนื่องจากการประเมินผลลัพธ์และผลตอบแทนทางสังคมไม่สามารถเป็นภาวะวิสัย (Objective) ได้อย่างสมบูรณ์ เพราะว่าผลลัพธ์ทางสังคมหลายข้อเป็นนามธรรมสามารถทำได้ดีที่สุดเพียงแต่หา “ตัวชี้วัด” และ “ค่าตัวแทนทางการเงิน” (ในกรณีที่จะคำนวณ SROI) ที่ใกล้เคียงที่สุดเท่าที่จะทำได้เท่านั้น ดังนั้นเมื่อ “วัด” กรอบคิดและเครื่องมือหลักในการประเมินผลลัพธ์ทางสังคม ผลลัพธ์ที่ได้อาจจะไม่ใช่ของกิจการทั้งหมด แต่ต้องจัดสรรปันส่วนให้ “เครดิต” กับกิจการอื่นๆ และปัจจัยต่างๆ เพื่อไม่ให้ผลลัพธ์ที่ได้เป็นการกล่าวอ้างเกินจริง ด้วยเหตุนี้การประเมินที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด จึงเป็นสิ่งสำคัญของการประเมินเพื่อสะท้อนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงจากกิจการ โดยตั้งอยู่บนหลักการดังต่อไปนี้

4.1) คำนึงถึงความเป็นไปได้ที่ว่า อาจมีองค์กรอื่นๆ สร้างผลลัพธ์เดียวกัน (Attribution) เป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของหน่วยงานหรือโครงการอื่นที่ร่วมส่งผลต่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

4.2) คำนึงถึงความเป็นไปได้ที่ว่า ผลลัพธ์บางส่วนอาจเกิดขึ้นได้เองแม้ว่าจะไม่มีองค์กรใดทำงานด้านนี้ (Deadweight) กล่าวคือ “ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นอยู่ดีต่อให้ไม่มีองค์กรไหนทำงานเรื่องนี้” ผู้รับประโยชน์บางคนอาจพบวิธีบรรเทาปัญหาด้วยตัวเองหรือสภาพสังคม และเศรษฐกิจโดยรวมอาจดีขึ้นได้ เช่น คนมีความสุขมากขึ้น เพราะอาชญากรรมลดลงส่งผลให้ความพึงพอใจในชีวิตเพิ่มขึ้นหรือภาวะเศรษฐกิจรุ่งเรืองทำให้คนหางานหาง่ายขึ้น ส่งผลให้อัตราการว่างงานลดลง สัดส่วนผลลัพธ์ส่วนเกินที่เกิดขึ้นที่คำนวณได้จะต้องนำมาหักออกจากตัวชี้วัดผลลัพธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น ในการคำนวณผลลัพธ์ส่วนเกิน (Deadweight) เป็นการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มหรือการเปรียบเทียบกับตัวอย่างมาตรฐาน (Benchmark) การเปรียบเทียบที่ดีควรเปรียบเทียบประชากรกลุ่มเดียวกันแต่เทียบความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มที่ไม่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมกับกลุ่มที่ได้รับประโยชน์ ผลการวัดผลลัพธ์ส่วนเกิน (Deadweight) จะเป็นเพียงค่าประมาณเท่านั้น แต่ก็จำเป็นที่จะหาข้อมูลที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายของแผนงานเท่าที่ทำได้ยิ่งมีความใกล้เคียงมากเท่าไร ค่าประมาณก็จะยิ่งมีความถูกต้องมากเท่านั้น

4.3) คำนึงถึงความเป็นไปได้ที่ว่า ผลลัพธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นทั้งหมดบางส่วนเกิดจากการที่องค์กรนำมาเพิ่มเติมให้ (Displacement) หมายถึง กรณีที่ผลลัพธ์เชิงบวกสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มหนึ่งถูกชดเชยด้วยผลลัพธ์เชิงลบสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรายอื่น เช่น การที่คนหนึ่งคนได้งานทำ อาจแปลว่าคนอื่นคนหนึ่งต้องตกงาน

4.4) ในกรณีที่ประมาณการผลลัพธ์ทางสังคมในอนาคตตลอดช่วงเวลามากกว่าหนึ่งปี โดยที่กิจการจะไม่มีการลงทุนเพิ่มเติมระหว่างช่วงเวลาดังกล่าว ควรทำประมาณการอัตราการลดลง (Drop-off) ของผลลัพธ์ทางสังคมด้วย กล่าวคือ ในสภาพความเป็นจริงที่ว่าผลลัพธ์ทางสังคมใดๆ ก็ตาม มักเกิดขึ้นในปีแรกๆ ของการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการมากกว่าในปีท้ายๆ การประมาณการผลลัพธ์ทางสังคมในอนาคตตลอดช่วงเวลา 1 ปี โดยที่กิจการจะไม่มีการลงทุนเพิ่มเติมระหว่างช่วงเวลาดังกล่าวควรทำประมาณการระยะเวลาการเกิดประโยชน์และอัตราการลดลงของประโยชน์ (Benefit Period and Drop-off) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียควรช่วยกันพิจารณาว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้นจะดำรงอยู่ได้นานเพียงใดหรือช่วงเวลาใด และการเกิดประโยชน์นั้นจะมีอัตราส่วนลดลง หรือการเหือดหายเป็นสัดส่วนเท่าไรต่อปี หรืออาจคาดคะเนจากงานวิจัย และเอกสารทางเศรษฐศาสตร์

5) คำนวณมูลค่าผลตอบแทนการลงทุนทางสังคม

ขั้นตอนนี้คือการรวมผลลัพธ์ทั้งที่เป็นด้านบวกและด้านลบ มาเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับการลงทุน รวมทั้งวัดความอ่อนไหวของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น แล้วนำมาหามูลค่าของ SROI ดังนี้

5.1) การคำนวณมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Present Value)

$$PV = \frac{\text{ผลประโยชน์ ณ เวลาที่กำหนด}}{\text{อัตราคิดลด}}$$

5.2) การคำนวณผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (Social Return on Investment)

$$SROI = \frac{\text{มูลค่าปัจจุบันของผลลัพธ์ทางสังคม} - \text{มูลค่าปัจจุบันของผลลัพธ์ทางสังคมที่โครงการไม่ได้ก่อ}}{\text{มูลค่าของปัจจัยนำเข้า}}$$

6) รายงานผล

ในขั้นตอนการนำผลการศึกษานำเสนอต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและพิจารณาถึงการยอมรับผลการประเมินที่เกิดขึ้นนำมาปรับปรุงแก้ไขในกรณีที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่เห็นด้วย

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

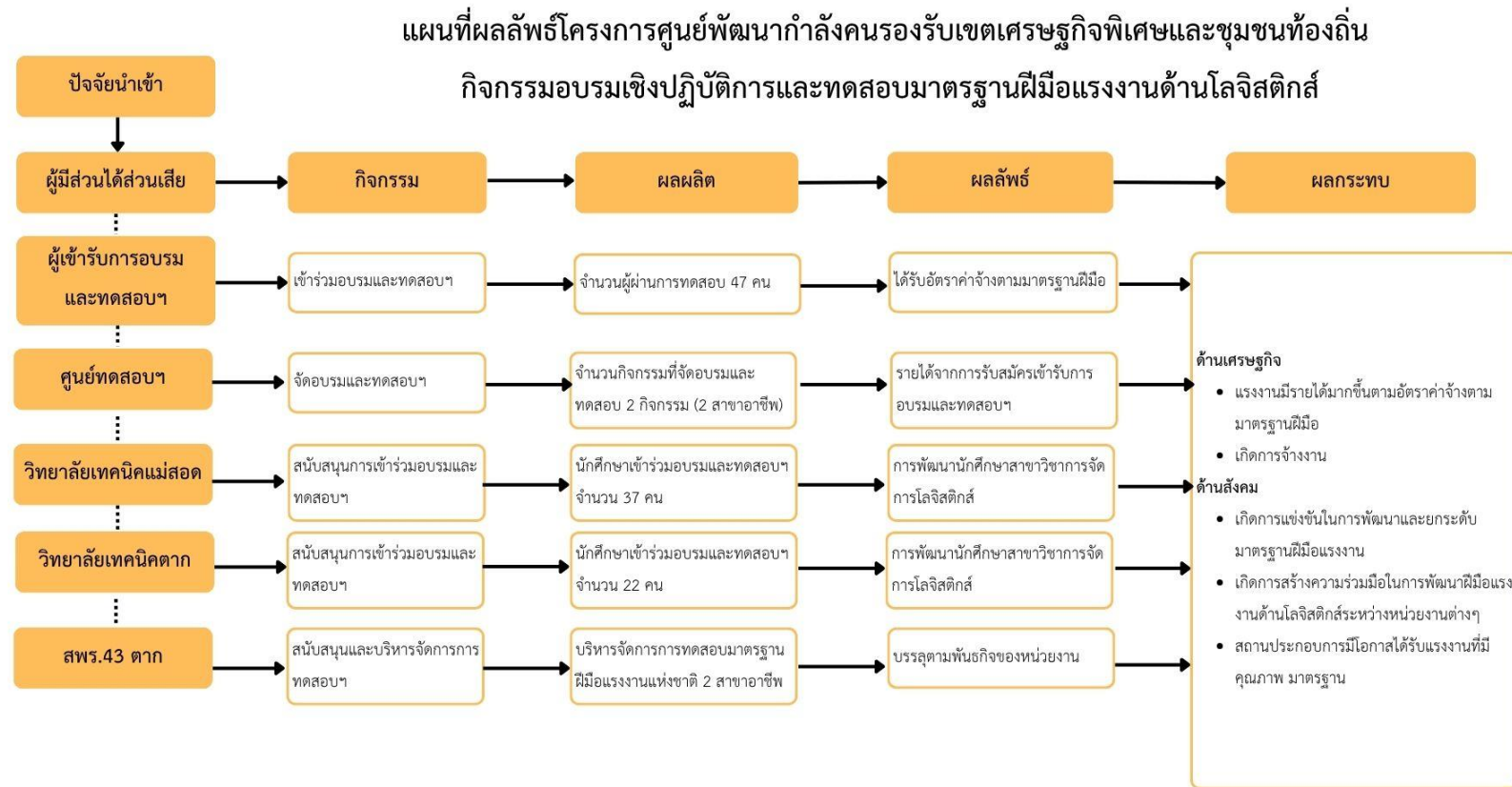
จากขั้นตอนการประเมิน SROI ที่ 1 คือ การกำหนดขอบเขตการประเมิน และการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญ ผลกระทบทั้งหมดที่เกิดขึ้น การประเมินได้พิจารณาจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด 5 กลุ่ม ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการ ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงบทบาทผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อโครงการ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ผลลัพธ์	รายละเอียด	แหล่งข้อมูล
1. ผู้เข้ารับการอบรมและทดสอบฯ สาขาอาชีพผู้ควบคุมสินค้าคงคลัง ระดับ 1	ได้รับอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ	ได้รับการส่งเสริมและยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานด้านโลจิสติกส์ผ่านการอบรมและทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน สาขาอาชีพผู้ควบคุมสินค้าคงคลัง ระดับ 1	จากแบบสอบถาม
2. ผู้เข้ารับการอบรมและทดสอบฯ สาขาอาชีพผู้ปฏิบัติการคลังสินค้า ระดับ 1	ได้รับอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ	ได้รับการส่งเสริมและยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานด้านโลจิสติกส์ผ่านการอบรมและทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน สาขาอาชีพผู้ปฏิบัติการคลังสินค้า ระดับ 1	จากแบบสอบถาม
3. ศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด	รายได้จากการรับสมัครเข้ารับการอบรมและทดสอบฯ	ดำเนินการจัดอบรมและทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ สาขาอาชีพผู้ควบคุมสินค้าคงคลัง ระดับ 1 และ สาขาอาชีพผู้ปฏิบัติการคลังสินค้า ระดับ 1	จากการสัมภาษณ์

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ผลลัพธ์	รายละเอียด	แหล่งข้อมูล
4. วิทยาลัยเทคนิคแม่สอด	การพัฒนานักศึกษา สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์	ส่งเสริมสนับสนุนโดยการ จัดส่งนักศึกษาสาขาวิชา การจัดการโลจิสติกส์ ระดับชั้น ปวช.3 เข้าร่วม อบรมและทดสอบ มาตรฐานฝีมือแรงงาน แห่งชาติ สาขาอาชีพผู้ ควบคุมสินค้าคงคลัง ระดับ 1 จำนวน 37 คน	จากการสัมภาษณ์
5. วิทยาลัยเทคนิคตาก	การพัฒนานักศึกษา สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์	ส่งเสริมสนับสนุนโดยการ จัดส่งนักศึกษาสาขาวิชา การจัดการโลจิสติกส์ ระดับชั้น ปวช.3 เข้าร่วม อบรมและทดสอบ มาตรฐานฝีมือแรงงาน แห่งชาติ สาขาอาชีพผู้ ปฏิบัติการคลังสินค้า ระดับ 1 จำนวน 22 คน	จากการสัมภาษณ์
6. สถาบันพัฒนาฝีมือ แรงงาน 43 ตาก	บรรลุตามพันธกิจของ หน่วยงาน	สนับสนุนและบริหาร จัดการการจัดทดสอบ มาตรฐานฝีมือแรงงาน แห่งชาติ สาขาอาชีพผู้ ควบคุมสินค้าคงคลัง ระดับ 1 และ สาขาอาชีพ ผู้ปฏิบัติการคลังสินค้า ระดับ 1	จากการสัมภาษณ์

แผนที่ผลลัพธ์ของโครงการ

ตัวชี้วัดและการปรับมูลค่าผลลัพธ์ของโครงการ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นของโครงการศูนย์พัฒนากำลังคนรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษและชุมชนท้องถิ่นกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการและทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานด้านโลจิสติกส์ ผู้ประเมินได้ใช้ตัวชี้วัดที่แตกต่างกันตามผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัดและการปรับมูลค่าผลลัพธ์ของโครงการ

ผลลัพธ์	ตัวชี้วัด
ได้รับอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ สาขาอาชีพผู้ควบคุมสินค้าคงคลัง ระดับ 1	จำนวนผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน สาขาอาชีพผู้ควบคุมสินค้าคงคลัง ระดับ 1
ได้รับอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ สาขาอาชีพผู้ปฏิบัติการคลังสินค้า ระดับ 1	จำนวนผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน สาขาอาชีพผู้ปฏิบัติการคลังสินค้า ระดับ 1
รายได้จากการรับสมัครเข้ารับการอบรมและทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ	จำนวนรายได้จากการรับสมัครเข้ารับการอบรมและทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ
การพัฒนานักศึกษาสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ของวิทยาลัยเทคนิคแม่สอด	จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม
การพัฒนานักศึกษาสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ของวิทยาลัยเทคนิคตาก	จำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรม
ดำเนินการจัดทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติได้สำเร็จตามกระบวนการ	จำนวนวันที่ดำเนินการจัดทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติได้สำเร็จตามกระบวนการ

การวัดมูลค่าของผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการได้กำหนดการปรับมูลค่าผลลัพธ์ต่างๆ ตลอดจนรายละเอียดการปรับมูลค่าไว้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สัดส่วนอัตราคิดลดของโครงการ

ผลลัพธ์	ตัวชี้วัด	Deadweight	Displacement	Attribution	Drop-off
ได้รับอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ สาขาอาชีพผู้ควบคุมสินค้าคงคลัง ระดับ 1	จำนวนผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน สาขาอาชีพผู้ควบคุมสินค้าคงคลัง ระดับ 1	0%	0%	10%	10%
ได้รับอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ สาขาอาชีพผู้ปฏิบัติการคลังสินค้า ระดับ 1	จำนวนผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน สาขาอาชีพผู้ปฏิบัติการคลังสินค้า ระดับ 1	0%	0%	10%	10%

ผลลัพธ์	ตัวชี้วัด	Deadweight	Displacement	Attribution	Drop-off
	ปฏิบัติการ คลังสินค้า ระดับ 1				
รายได้จากการรับ สมัครเข้ารับการอบรม และทดสอบมาตรฐาน ฝีมือแรงงานแห่งชาติ	จำนวนรายได้จาก การรับสมัครเข้า รับการอบรมและ ทดสอบมาตรฐาน ฝีมือแรงงาน แห่งชาติ	0%	0%	0%	0%
การพัฒนานักศึกษา สาขาวิชาการจัดการโล จิสติกส์ของ วิทยาลัยเทคนิคแม่ สอด	จำนวนครั้งที่เข้า ร่วมกิจกรรม	0%	0%	0%	0%
การพัฒนานักศึกษา สาขาวิชาการจัดการโล จิสติกส์ของ วิทยาลัยเทคนิคตาก	จำนวนครั้งที่เข้า ร่วมกิจกรรม	0%	0%	0%	0%
ดำเนินการจัดทดสอบ มาตรฐานฝีมือแรงงาน แห่งชาติได้สำเร็จตาม กระบวนการ	จำนวนวันที่ ดำเนินการจัด ทดสอบมาตรฐาน ฝีมือแรงงาน แห่งชาติได้สำเร็จ ตามกระบวนการ	0%	0%	0%	0%

ผลการประเมินผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (SROI)

การประเมินผลกระทบของโครงการจำเป็นต้องมีการระบุถึงมูลค่าของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในปีการเริ่มกิจกรรม ตลอดจนปรับลดมูลค่าผลลัพธ์ของโครงการตามสัดส่วนของผลกระทบส่วนเกิน (Deadweight) ผลลัพธ์ทดแทน (Displacement) ผลจากปัจจัยอื่น (Attribution) และอัตราการลดลงของประโยชน์ (Drop-off) ในปีนั้นๆ ซึ่งมูลค่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมีดังนี้

- 1) อัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ สาขาอาชีพผู้ควบคุมสินค้าคงคลัง ระดับ 1 เท่ากับ 415 บาท/วัน
- 2) อัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ สาขาอาชีพผู้ปฏิบัติการคลังสินค้า ระดับ 1 เท่ากับ 400 บาท/วัน
- 3) รายได้ค่าสมัครเข้ารับการอบรมและทดสอบฯ คนละ 100 บาท
- 4) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาทดสอบฯของวิทยาลัยเทคนิคตาก 1,200 บาท/วัน
- 5) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาทดสอบฯของวิทยาลัยเทคนิคแม่สอด 320 บาท/วัน
- 6) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาบริหารจัดการทดสอบฯของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 43 ตาก 1,200 บาท/วัน

ตารางที่ 4 ผลการประเมินผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (SROI)

ผลลัพธ์	ตัวชี้วัด	ตัวแทนทาง การเงิน	มูลค่า ผลประโยชน์	Deadweight	Displacement	Attribution	Drop-off	ผลกระทบ
ได้รับอัตรา ค่าจ้างตาม มาตรฐานฝีมือ สาขาอาชีพผู้ ปฏิบัติการ คลังสินค้า ระดับ 1	จำนวนผู้ผ่าน การทดสอบ มาตรฐานฝีมือ แรงงาน สาขา อาชีพผู้ ปฏิบัติการ คลังสินค้า ระดับ 1	อัตราค่าจ้าง ตามมาตรฐาน ฝีมือ สาขา อาชีพผู้ควบคุม สินค้าคงคลัง ระดับ 1 เท่ากับ 415 บาท/วัน x 25 คน	10,375.00	0%	0%	10%	10%	9,337.50
รายได้จากการ รับสมัครเข้ารับ การอบรมและ ทดสอบ มาตรฐานฝีมือ แรงงาน แห่งชาติ	จำนวนรายได้ จากการรับ สมัครเข้ารับ การอบรมและ ทดสอบ มาตรฐานฝีมือ แรงงาน แห่งชาติ	อัตราค่าจ้าง ตามมาตรฐาน ฝีมือ สาขา อาชีพผู้ ปฏิบัติการ คลังสินค้า ระดับ 1 เท่ากับ 400 บาท/วัน x 22 คน	8,800.00	0%	0%	0%	0%	7,920.00
การพัฒนา นักศึกษา สาขาวิชาการ	จำนวนวันที่ เข้าร่วม กิจกรรม	รายได้ค่าสมัคร เข้ารับการ อบรมและ	5,900	0%	0%	0%	0%	5,900

ผลลัพธ์	ตัวชี้วัด	ตัวแทนทางการเงิน	มูลค่าผลประโยชน์	Deadweight	Displacement	Attribution	Drop-off	ผลกระทบ
จัดการโลจิสติกส์ของวิทยาลัยเทคนิคแม่สอด		ทดสอบฯ คนละ 100 บาท x 59 คน						
การพัฒนานักศึกษาสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ของวิทยาลัยเทคนิคตาก	จำนวนวันที่เข้าร่วมกิจกรรม	ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาทดสอบฯของวิทยาลัยเทคนิคตาก 1,200 บาท/วัน x 1 วัน	1,200	0%	0%	0%	0%	1,200
ดำเนินการจัดทำมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติได้สำเร็จตามกระบวนการ	จำนวนวันที่ดำเนินการจัดทำมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติได้สำเร็จตามกระบวนการ	ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาทดสอบฯของวิทยาลัยเทคนิคแม่สอด 320 บาท/วัน x 1 วัน	320	0%	0%	0%	0%	320
ได้รับอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือสาขาอาชีพผู้	จำนวนผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน สาขา	ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาบริหารจัดการทดสอบฯของ	2,400	0%	0%	10%	10%	2,400

ผลลัพธ์	ตัวชี้วัด	ตัวแทนทางการเงิน	มูลค่าผลประโยชน์	Deadweight	Displacement	Attribution	Drop-off	ผลกระทบ
ปฏิบัติการคลังสินค้าระดับ 1	อาชีพผู้ปฏิบัติการคลังสินค้าระดับ 1	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 43 ตาก 1,200 บาท/วัน x 2 วัน						

ตารางที่ 5 ผลการประเมินอัตราผลตอบแทนทางสังคมของโครงการ ณ อัตราคิดลดร้อยละ 3.5

ผลลัพธ์	ปีที่ 0	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	รวม
ได้รับอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ สาขาอาชีพผู้ควบคุมสินค้าคงคลังระดับ 1	-	9,021.74	7,844.99	-	-	-	16,866.73
ได้รับอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ สาขาอาชีพผู้ปฏิบัติการคลังสินค้าระดับ 1	-	7,652.17	6,654.06	-	-	-	14,306.24
รายได้จากการรับสมัครเข้ารับการอบรมและทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ	5,900.00	-	-	-	-	-	5,900.00
การพัฒนานักศึกษาสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ของวิทยาลัยเทคนิคแม่สอด	1,200.00	-	-	-	-	-	1,200.00
การพัฒนานักศึกษาสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ของวิทยาลัยเทคนิคตาก	320.00	-	-	-	-	-	320.00
ดำเนินการจัดทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติได้สำเร็จตามกระบวนการ	2,400.00	-	-	-	-	-	2,400.00
Present value per year	9,820.00	16,673.91	14,499.05	-	-	-	
Total present value (TPV)							40,992.97
Net present value (TPV-total input)							12,372.97
SROI Ratio							1.43

สรุปผลจากการศึกษาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของโครงการ

ผลการประเมิน SROI พบว่า ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในการลงทุนในโครงการ จะส่งผลกระทบกับผลตอบแทนที่จะเกิดกับเศรษฐกิจและสังคม เท่ากับ 1.43 โดยใช้อัตราคิดลด 3.5% กล่าวคือ ทุกๆการลงทุน 1 บาท จะได้ผลประโยชน์กลับคืนมา 1.43 บาท ซึ่งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นหลังปรับลดเป็นมูลค่าปัจจุบันมีมูลค่าเท่ากับ 40,992.97 บาท และมีต้นทุนในการดำเนินโครงการเท่ากับ 12,372.97 บาท ทั้งนี้รายละเอียดและมูลค่าผลประโยชน์แต่ละประเภทแสดงไว้ดังตารางที่ 5

ข้อเสนอแนะ

1) ศูนย์ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด ควรปรับอัตราค่าสมัครเข้ารับการทดสอบจากเดิมที่เก็บอยู่ในอัตราต่ำสุด (100 บาท/คน) ให้สูงขึ้นโดยไม่เกินอัตราตามเกณฑ์มาตรฐานที่ทางกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้จะต้องคำนวณถึงต้นทุนการดำเนินงานต่างๆ ให้เหมาะสม ซึ่งจะทำให้หน่วยงานจัดหารายได้มากขึ้น และสามารถนำรายได้ไปใช้ในการพัฒนาและขยายโอกาสในการดำเนินการยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานได้ดียิ่งขึ้น

2) ควรมีระบบติดตามและประเมินผลกระทบในระยะยาว โดยติดตามผลจากผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติในเรื่องของการมีงานทำ การทำงานตรงสายอาชีพ และการเติบโตในตำแหน่งงาน เพื่อที่จะขยายผลสู่การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติในระดับที่สูงขึ้นไป

3) ควรมีการบูรณาการร่วมกันกับสถานประกอบการ เพื่อร่วมกับยกระดับฝีมือของแรงงานให้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการมากยิ่งขึ้น หรือมีการทำงานร่วมกันเพื่อยกระดับแรงงานและส่งเสริมเศรษฐกิจในพื้นที่

อ้างอิง

จารึก สิงห์ปรีชา. ผลการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของโครงการวิจัย “การเพิ่มมูลค่าข้าวพื้นเมืองล้านนาคุณภาพสูงเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพมูลค่าสูง”. ศูนย์การศึกษาความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจและประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของโครงการวิจัย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Clark, C., Rosenzweig, W., Long, D., & Olsen, S. (2003). **Double Bottom Line Project Report: Social Impact in Double Bottom Line Ventures**. New York: The Rockefeller Foundation.

Social value Thailand. (2020). **Introduction to Social Return on Investment**. Retrieved 11 November 2024 from <https://online.fliphtml5.com/wuiji/eycx/#p=1>

